

Impressie van de Generale Synode 17 en 18 november 2023

Deze vergadering wordt weer gehouden in De Werelt in Lunteren. Na de coronaperiode is dit de vaste vergaderlocatie van de Generale Synode geworden. Net wat ruimer dan de zaal in HydePark. De opstelling van de tafels en stoelen is aangepast. Het moderamen zit voor in de zaal, niet meer op een verhoging. Het is de bedoeling dat (ook) door deze opstelling de afstand tussen moderamen en synodeleden kleiner wordt.

We beginnen met een avondmaalsviering die geheel volgens de Lutherse traditie wordt gehouden. Het is een verrijkend begin om met vertegenwoordigers uit de volle breedte van de kerk brood en wijn te delen.

Er wordt in dankbaarheid stilgestaan en teruggeblikt op de 13de Assemblee van de Lutherse Wereldfederatie waar de PKN royaal was vertegenwoordigd.

Aan het eind van de ochtend beginnen we aan de bespreking van de voortgang van het 'traject ambtsvisie'. Dit traject moet uitmonden in een uitgewerkt voorstel waarin de positie van de kerkelijk werker, in het bijzonder die kerkelijk werkers die de rol van predikant vervullen, wordt verduidelijkt. Wat zijn de opleidingseisen en hoe worden de arbeidsvoorwaarden. Twee van de vier werkgroepen presenteren tussenresultaten. Uit de heldere presentaties en goede, maar erg lange, discussie blijkt dat we nog te weinig informatie hebben om te kunnen besluiten of de ingeslagen weg echt de goede is om soelaas te bieden aan de acute nood in de kerk. We besluiten dan ook om een tussenvergadering in te lassen.

Na de voortreffelijke warme maaltijd krijgen we een inleiding van de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding waarin hij een indringend appel doet om op te staan tegen iedere vorm van antisemitisme. Heel actueel en urgent na 7 oktober.

Ter tafel ligt nu een notitie waarin netjes uitgezet wordt hoe de verhoudingen liggen tussen de Generale Synode, de Raad van Toezicht (RvT) en College van Bestuur van de PThU. Goed dat dit is beschreven, zeker ook na de tumultueus verlopen besluitvorming rond de unilocatie van de PThU. Wat mij betreft was het grote probleem bij deze besluitvorming echter niet dat de synode niet zou weten hoe de verhoudingen liggen maar vooral de toon waarop ons werd 'uitgelegd' waarom de PThU naar Utrecht 'moest' en de massieve steun van het Moderamen voor dit besluit.

In het verlengde hiervan geeft de voorzitter van de RvT een verslag van de afgelopen twee jaar. Het wordt veel aan gedaan om studenten te werven. Of het er voldoende zullen zijn om de komende grote hoeveelheid vacatures te kunnen vervullen is heel spannend.

Naast het dreigend tekort aan voorgangers knelt ook de bestuursstructuur van onze kerk in veel gemeenten. In het project 'Lichter op Pad' wordt hieraan gewerkt via twee sporen: een experimenteel spoor en een fundamenteel spoor. In het experimentele spoor wordt ruimte geboden aan diverse initiatieven terwijl in het fundamentele spoor de doordinking ervan plaatsvindt. Vanuit de praktijk is er de roep om de regels ruimhartiger te mogen toepassen. Vanuit het generale college voor de kerkorde (GCKO) wordt gereageerd dat er binnen de regels al veel mogelijk is maar ook om hier voorzichtig mee te zijn. Er wordt een (voor mij althans) verhelderende uiteenzetting gegeven over het belang van het recht (en dus ook van de kerkorde): het beperken van de macht van de sterken, de bescherming van de zwakken en het zorgen voor de kwaliteit van de gemeenschap. Het is mijn stellige indruk dat we in Noord-Holland met de roadshow een goede weg zijn ingeslagen. Erg goed dat voor de uitwerking ervan vanuit de Dienstenorganisatie (DO) ondersteuning is toegezegd.

Projectleider Arie Bijl praat ons bij over het project 'Duurzaam Luthers'. Naast een vergelijkbare problematiek en aanpak als bij de andere kleine gemeenten is er in dit project speciale aandacht aan het vindbaar houden van de Lutherse traditie en erfgoed. Hoewel in Nederland de Lutherse gemeenschap klein is ten opzichte van de gereformeerde/calvinistische is dat wereldwijd anders.

De scribe benadrukt dat het voor de PKN van belang is dat de Lutherse inbreng behouden blijft.

De herijking van de Israël-Palestina nota is het volgende gespreksonderwerp. Zeker na 7 oktober belangrijk en indringend. De nota hanteert drie bewegingen: Samen leren ontdekken en vieren; Wonden aanraken en Samen verder als pelgrims. We bespreken de aanzet voor de herijking eerst in kleine groepjes. Dit blijkt een erg goede aanpak voor dit onderwerp waarvan je weet dat de meningen erg verdeeld zijn. In zo'n kleine setting kun je eerlijk en open tegen elkaar zeggen hoe je erin staat en wat je aanspreekt en kom je dicht bij elkaar. Er zit spanning tussen de onopgeefbare verbondenheid met het joodse volk en solidariteit met verdrukten. Hierna volgt een plenair gesprek wat minder geslaagd is. Aan het eind is er een synodelid die het dilemma van de dubbele loyaliteit treffend verwoord. Als je een uitspraak doet voor de één is het verraad aan de ander en als je niets zegt is er verraad aan jezelf.

Op zaterdag beginnen we een half uurtje vroeger omdat er toch nog enkele agendapunten van vrijdag niet goed afgerond waren. In een besloten zitting keuren we een groot aantal benoemingen goed waarna de (niet) naleving van de kerkordelijke regelgeving aan de orde komt. Uit de bespreking, die mooi aansluit bij de inbreng van de GCKO gisteren, blijkt dat het probleem van het niet naleven herkend wordt maar dat sancties niet het juiste middel is. We zien meer in een goede uitleg, maatwerk en begeleiding bij bijzondere situaties. Zoals bijna in alle laatste vergaderingen is er de roep om een veel snellere procedure voor het verkrijgen van preekconsent. In Noord-Nederland zou een substantieel deel van de kerkdiensten niet door kunnen als alleen voorgangers met preekconsent zouden mogen voorgaan. Afgesproken wordt dat de GCKO een vervolgsprek heeft met het Moderamen en de DO.

Door de GCKO zijn enkele wijzigingen van de kerkorde voorgesteld die door de vergadering worden overgenomen. Hierbij is ook het voorstel van onze classis om het eindrapport van de CCV naar het BM te sturen, ook als de visitatie is aangevraagd door de kerkenraad. In de huidige regels was hierover onduidelijkheid. Die onduidelijkheid is nu weggenomen.

In een besloten zitting bespreken we de voorgestelde synode-uitspraak waarin we opstaan tegen antisemitisme. Het wordt mij pijnlijk duidelijk dat het vrijwel onmogelijk is over dit onderwerp een door iedereen gedragen standpunt te formuleren.

Een laatste onderwerp is de bespreking van een rapport van de werkgroep die is ingesteld naar aanleiding van een vraag over een synodale discussie over seksualiteit, gender etc. Uit een bespreking in kleine groepjes en een plenaire terugkoppeling blijkt dat het onderwerp 'Trouw in relaties' zich goed leent voor verdere bespreking in de gemeente. Aan de werkgroep wordt gevraagd nog een keer bij elkaar te komen om elementen voor een handreiking bij dit gesprek in de gemeenten.

Dit was mijn laatste vergadering van de Generale Synode. Ik ben dankbaar dat ik 5 jaar heb deelgenomen aan deze meerdere vergadering, vond het een voorrecht en heb dit met veel plezier gedaan. In het begin was ik in positieve zin verrast door de manier waarop de besluiten werden genomen. Goed voorbereid en met adviezen uit verschillende geledingen en ruimte voor gesprek. In de coronaperiode is dit onder spanning komen te staan bij de behandeling van het rapport 'Werkzaam Vermogen' dat we simultaan op drie locaties bespraken. Vrij kort daarna was er de slecht verlopen besluitvorming over de unilocatie van de PThU. Hier is daarna open met het Moderamen over gesproken. Als ik nu zie hoe de vergaderingen dit jaar verliepen heb ik er vertrouwen in dat het wel weer goed komt. Zeker nu het moderamen ook fysiek is afgedaald naar de werkvloer van de synode en meer in haar midden zit.